

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

Sect. I. Quid sit gratia præueniens, excitans & operans.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

peccatum veniale diuini sumptum, posse ab homine iusto cum ordinario gratiæ auxilio deuitari; posse item tot, & tanta, tamque specialia gratiæ auxilia homini iusto à Deo communicari, vt eorum beneficio vitam ab omni prorsus veniali peccato immunem ducat; hoc enim re ipsa factum esse in sanctissima Virgine Maria vniuersa tenet Ecclesia, vt patet ex Conc. Trid. sess. 6. can. 23. Quod si quæstio sit, an homo iustus cum illis gratiæ auxilijs, quæ communiter iustis dantur, omnia & singula peccata venialia per totum vitam tempus euitare possit? Resp. non possit; hoc enim expressè definitum est in cit. canone 23. Conc. Trid. in quo damnatur, qui dixerit, hominem iustificatum posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei priuilegio. Id etiam probat S. Aug. epist. 89. quæst. 1. ex his orationis Dominica verbis, (*dimitte nobis debita nostra*) *Omni*bus enim (inquit) necessaria est Oratio Dominica, quam etiam ipsis Apostoli sine Dominus dedit, vt unusquisque Deo dicat, *dimitte nobis debita nostra*; cui enim hæc in oratione verba necessaria non fuerint, ipse hic sine peccato vivere pronuntiandus est, quales si aliqui futuri Dominus prouideret, meliores utique quam extiterunt sine Apostoli, aliam orationem illos doceret.

CAPVT II.

De gratia sufficienti.

SECTIO I.

Quid sit gratia proueniens, excitans, & operans.

AD faciliorem eorum, quæ de gratia sufficienti dicturi sumus intelligentiam, prius hic explicanda sunt variaz species, seu acceptiones ipsius gratiæ actualis.

Alia siquidem est gratia excitans, alia adiuuans: vtri-
usque mentio fit Apoc. 3. *Ecce sto ad ostium, & pulso: (en
gratia excitans) si quis audierit vocem meam, & aperuerit mi-
hi ianuam, intrabo ad illum, & cenabo cum illo, & ipse me-
cum. (en gratia adiuuans)* Et in Conc. Trid. sess. 6. cap. 5.
*Ut qui per peccata à Deo aucterati erant, per eius excitantem, atque
adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iusti-
ficationem, eidem gratis liberè assentiendo, & cooperando, dispo-
nantur.*

Alia item gratia operans, alia cooperans: de operante
loquitur Apostolus Philipp. 2. *Deus est, qui operatur in vobis
& illis velle, & perficere: de cooperante 1. Cor. 15. Abundanti-
us illis omnibus laboravi: non ego autem sed gratia Dei mecum.*
De vtraque loquitur S. Aug. lib. de gr. & lib. arb. c. 17.
*Deus, inquit, cooperando, in nobis perficit, quod operando in-
cepit: (& paulò post.) sine illo enim vel operante vel velimus,
vel cooperante, cum volumus, ad bona pietatis opera nihil vale-
mus.*

Alia denique gratia præueniens, comitans, & subse-
quens: de præueniente dicitur Psal. 58. *Misericordia eius
præueniet me: de comitante Psal. 72. Tenuisti manum dexte-
ram meam; & in voluntate tua deduxisti me: de subsequente
vero Psal. 22. Misericordia tua subsequetur me omnibus die-
bus vite mee:* de his etiam tribus mentio fit in Conc.
Trid. sess. 6. cap. 16. vbi dicitur, Christum Dominum in
ipso iustificatos iugiter virtutem influere, quæ virtus bo-
na illorum opera semper antecedit, & comitatur, & sub-
sequitur.

Iam vt aliquid de singulis dicamus: gratia excitans
(quæ eadem est cum præueniente, & operante, vt rectè
obseruat Gamach. in 1. 2. ad quæst. 111. cap. 3. & ratione
tantùm ab illis distinguitur) nihil est aliud, quàm motus
aliquis bonus tam intellectus, quàm voluntatis, in nobis
à Deo sine nobis productus, quo nos excitat vel ad bo-
num liberè prosequendum, vel ad malum fugiendum.

Dicitur in primis motus; quia non consistit in dono
ullo habituali; sed in auxilio aliquo actuali, vt con-

stat ex antè dictis, & ex dicendis adhuc patebit.

Dicitur, motus intellectus; quia consistit in pia cogitatione & illustratione intellectus, quod constat ex Conc. Arauf. 2. can. 7. & Trid. sess. 6. cap. 5. vbi gratia illa (de qua nunc loquimur) vocatur, illuminatio.

Dicitur præterea, motus voluntatis; illa enim gratia excitans comprehendit non tantum sanctas cogitationes, & illustrationes intellectus; sed etiam repentinos, & indeliberatos motus voluntatis, puta delectationis, timoris, & similes: vnde dicitur in Concilio Arauficano, can. 7. Spiritum Sanctum dare suauitatem in credendo, & consentiendo veritati.

Dicitur etiam, motus illos intellectus, & voluntatis in nobis à Deo produci; quia Deus illos in nobis efficit, idque non solum quatenus in eos influit per veram actionem physicam; verum etiam, quia soli Deo eiusque gratuitae misericordiae tribuendum est, quod in nobis exorti sint, cum in nostra potestate non fuerit ut orirentur, vt constat ex ijs, quæ capite præcedenti dicta sunt; vnde S. August. lib. 1. ad Simplicianum quæst. 2. *Vocantur Deo rectè tribuitur, quod bene volumus, nobis verò tribui non potest, quod vocamur.*

Dicitur denique, præfatos motus in nobis sine nobis fieri, quia, quamuis fiant in nobis physicè & vitaliter in eos influentibus in genere causæ efficientis (quod constat ex eo, quod eiusmodi gratiæ excitantis motus passim in scripturis, & apud SS. Patres exprimuntur per actus vitales intellectus, & voluntatis) fiunt tamen sine nobis liberè operantibus, cum omnem deliberationem, ac libertatis usum præueniant, vt patet ex antè dictis, & ex ipsamet experientia, quæ constat in nostra potestate non esse, vt hi motus in nobis vel oriantur, vel non oriantur; licet postquam exorti sunt, liberum nobis sit, ipsos vel continuare, vel interrompere; *Nemo (inquit S. Aug. lib. de Spir. & litt.) habet in potestate, quid ei veniat in mentem; sed consentire vel dissentire, voluntatis est.*

Ex dictis patet, quæ ratione eadè gr. dicatur præueniens,

excitans

excitans, & operans: dicitur enim præueniens, quatenus non solum omne meritum nostrum, sed etiam omnem libertatis usum præuenit: dicitur excitans, quatenus potentias animæ nostræ excitat, & per modum suasionis impellit ad bonum, vel retrahit a malo; unde S. Aug. lib. de Spir. & lit. cap. 34. *Suasoribus*, inquit, agit Deus ut velimus, & ut credamus. Dicitur denique operans, quatenus operatur in nobis ut velimus, seu consentiamus, inclinando & mouendo voluntatem ad volendum, & consentiendum, sine re ipsa consensum obtineat siue non; qui enim alteri aliquid suadere nititur, dicitur operari, & laborare ut alter id velit & præfiet, siue persuadatur ille, siue non persuadatur.

SECTIO II.

Quid sit gratia adiuuans, cooperans, comitans, & subsequens.

Gratia adiuuans, quæ & cooperans, vel comitans dicitur, illa est secundum S. Aug. lib. de gr. & lib. arb. c. 17. *Per quam Deus volentibus cooperatur perfectiens*, seu per quam Deus, cum volumus bonum, aut illud exequimur, nos ad illud volendum & exequendum adiuuat, ac nobiscum cooperatur.

Cum autem difficillimum sit explicare, quid sit illud, per quod Deus ad id nos adiuuat ac nobiscum cooperatur; hinc factum est, ut Theologi super hac re in varias sententias distracti sint; nos in re valde abstrusâ, aliorum ommissis sententijs, id quod nobis probabilissimum visum est, breuiter proponemus.

Atque in primis dicimus, probabile esse id, quod asserunt, aliqui Doct. gratiam excitantem, & operantem posse aliquando habere veram rationem gratiæ adiuuantis, seu cooperantis, tunc scilicet, cum sic alliciat voluntatem ad consentiendum, ut re ipsa consentiat. Hoc constat ex eo, quod gratia illa, quæ causat con-